

Eit breitt stortingsfleirtal har stilt seg bak at meir norsk mat skal produserast på heimavla ressursar, men prisauken på kraftfôr vil bli velte over på matprisane, tollvernet for kjøtt og mjølk vil lekke verre enn noen gong, importen vil auke og sjølvberginga går ned, skriv Reidar Almås og Erika Palmer ved Ruralis, Institutt for rural- og regionalforskning. Bildet viser innhøsting av silo for i Vestfossen i juli i fjor sommar. FOTO: TERJE BENDIKSBY, NTB SCANPIX

Kyr beiter ved Brumunddal i Ringsaker. FOTO: HÅKON MOSVOLD LARSEN, NTB SCANPIX

handlingane på grunnlag av historiske data som prisar, marknadsbalanse, overføringar, statsfinansar og politiske konstellasjonar i storting og regjering. Ein analyse ved hjelp av denne modellen viser at partane styrer mot brot i jordbruksoppgjret 2018. Faktisk er det per dags dato meir enn 50 prosent sjanse for brot. Da kan statens første tilbod bli sendt vidare til Stortinget og Knut Arild Hareide får ein ny sjanse til å vise seg som statsmann.

Jokeren Hareide

Kanskje har Hareide bruka opp statsmannsflaksen sin i sakene om Sylvi List-

haug og Olemic Thommessen. For sjølv om KrF skulle ønske å plusse på noen hundre millionar til bøndene, så unngår dei ikkje å svekke forhandlingsinstitusjonen ved eit slikt grep. Dei som har jordbrukspolitisk minne, vil hugse at det er nettopp det to av regjeringspartia opprinneleg har ønskt seg: at overføringane til jordbruket blir avgjort som vanlege saker i statsbudsjettet, utan forhandlingar med brysame jordbruksorganisasjonar. Noe av det siste statsråd Dale tenker på før han legg fram statens tilbod først i mai, vil nok vera kor smertegrensa går, ikkje for bøndene, men for Knut Arild Hareide.

Faksimile Aftenposten 10. april.

I menneskerettsdebatten må det skilles mellom jus og politikk. Her svikter direktør Petter Wille ved Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter.

Politiserte menneskerettigheter

Debatt

Ole Gjems-Onstad
professor ved
institutt for
rettsvitenskap, BI

Petter Wille skriver i kronikk i Aftenposten 10. april om Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheters (NIM) årsmelding. Den er mange steder et politisk dokument i en menneskerettslig språkdrakt.

Politisk skjevt er det når NIM allerede på side 7, med stor skrift over en hel side, angriper USA for å bruke «intelligente maskiner og avanserte logaritmer til å regne ut hvor lang straff en person skal få». USAs fengslingspraksis er kritikkverdig. Det ligner likevel velkjent venstresidepolitikk når NIM velger å henge ut USA, mens årsmeldingens 181 sider ikke har ett ord om Kina, verdens største utfordrer av menneskerettighetene.

Problematiske FN-kilder

I menneskerettsjusen bør det skilles mellom to spor: Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) og FNs menneskerettsorganer. Man kan være uenig i EMDs dommer, men dette er tradisjonelle juridiske kilder. Den til dels enorme menneskerettslige papirflommen fra FN er langt på vei rent politiske dokumenter, undertiden kvasijuridiske, avgitt av til dels ikke-faglige organer preget av dobbeltmoral. NIMs faglige tyngde svekkes ved ikke å problematisere FN-kilder.

NIM forenkler ofte menneskerettsjusen ved ikke å peke på at reglene kan komme i motstrid med hverandre. Ser man dataovervåking utelukkende ut fra personvern og rett til privatliv, kan løsningene virke enkle. Trekker man inn statens menneskerettslige plikt til å beskyt-

te liv mot terrorangrep, blir det vanskeligere.

Overbetonet individfokus

Tilsvarende gjelder Wille og årsmeldingens ensidige fremstilling av de menneskerettslige utfordringer ved tvangstiltak i psykiatrien. Det legges stor vekt på pasientens rettssikkerhet og grundig saksbehandling og begrunnelse. Men pasienter har også et menneskerettslig krav på behandling. Helsepersonals ressurser er begrenset. Ensidig vekt på begrunnelser og dokumentasjon kan forskyve fokus fra behandling til byråkrati og jus.

Menneskerettslige synspunkter anvendt i en rent politisk argumentasjon kan overbetone hensynet til individets rettigheter fremfor behovet for å ivareta samfunnet som helhet. Selv der NIMs synspunkter må ansees som politiske, drøftes ikke budsjettkonsekvenser eller fordelingssynspunkter. Dermed blir dokumentet for enkelt som føring for politiske vedtak.

Kritikk og anklager

NIMs fremste oppgave er å ivareta menneskerettighetene i en tid de er under press. En unyansert årsmelding som gjør altfor mange politiske spørsmål til menneskerettsjus, bidrar til å svekke menneskerettighetene og NIMs autoritet.

Hvilket Norge har Stortinget etter hvert skapt? NIM, sivilombudsmann, riksrevisjon og stadig flere ombud – institusjoner hvis eksistensberettigelse er kritikk og klager?

I konkurransen om å gjøre egen institusjon viktig gis refselsene ofte en dramatisk form («menneskerettsbrudd», «integritetskrenkelser» osv.). Profileringsultne politikere og medier forsterker anklagene. Å ta på seg lederverv i det offentlige berettiger snart betegnelsen sado-masochisme.